Suomen Pysyvä Edustusto Bryssel EUE NEUVOSTORAPORTTI EUE2018-02177

EUE Peltola Janne(UM), Alatalo Nina(TEM) 18.07.2018

Asia
Epävirallinen kilpailukykyneuvosto; teollisuus; Wien; 16.7.2018

Kokous
16.07.2018 - 16.07.2018

Wienissä 16.7.2018 pidetyn epävirallisen kilpailukykyministereiden kokouksen teollisuusosion oli Euroopan teollisuuden uudelleenajatteleminen ja uudistaminen. Erityisessä fokuksessa olivat kokouksessa tekoäly, digitaalinen transformaatio sekä näillä alueilla tarvittavat taidot. Kokouksessa ei tehty päätöksiä. Suomea kokouksessa edusti työ- ja elinkeinoministeriön alivaltiosihteeri Petri Peltonen (TEM).

Kokouksessa käsiteltiin ja keskusteltiin soveltuvista politiikkatoimista samalla huomioiden komission tiedonannot 25.4.2018 koskien tekoälyä Euroopassa ja yhteistä eurooppalaista data-aluetta. Lisäksi kokouksessa keskusteltiin komission aiemmin tänä vuonna tekemistä ehdotuksista monivuotiseen rahoituskehykseen, kuten Horisontti Eurooppa -tutkimuksen puiteohjelma ja strateginen investointiohjelma Digitaalinen Eurooppa.

Keskustelussa tuotiin esille, että Euroopan kilpailukykyä digitalisaation ja tekoälyn saralla tulee vahvistaa ja että tarvitaan entistä nopeampaa toimintaa tällä sektorilla. EU:n panostukset kasvun luomiseksi ovat olennaisia strategisiin hankkeisiin ja ohjelmiin, kuten tekoäly sekä digitaalisiin tietoihin ja taitoihin. Euroopan kasvua ja kilpailukykyä voidaan edistää innovaatioilla, tutkimuksella, osaamisella ja investoinneilla. Myös datan saatavuutta, digitaalisten sisämarkkinoiden toimeenpanoa EU:n sirpaloituneiden sisämarkkinoiden korjaamiseksi sekä digitaalisten innovaatiokeskusten roolia korostettiin useassa puheenvuorossa.

Suomi toi puheenvuorossaan esiin mm. sen, että tekoälyssä ei kuitenkaan ole kyse pelkästään teknologiasta ja datasta, vaan koko yhteiskunnan ja talouden muutoksesta – ja se koskee siten niin sisämarkkinoita kuin kilpailu- ja kauppapolitiikkaakin. Komission tekoälytiedonannon lisäksi tarvitaan konkreettinen toimintasuunnitelma, rahoitusta ja investointeja sekä myös

regulaatiota ja/tai deregulaatiota uusien teknologioiden ja digitaalisten ratkaisuiden käyttöönottoa varten.

EU:n puheenjohtaja Itävalta järjesti epävirallisen kilpailukykyministereiden kokouksen 16.7.2018 (teollisuus) Wienissä. Suomea kilpailukykyministereiden epävirallisessa kokouksessa edusti alivaltiosihteeri Petri Peltonen (TEM) virkamiesdelegaatioineen (johtaja Janne Känkänen (TEM), johtava asiantuntija Nina Alatalo (TEM), erityisasiantuntija Janne Peltola (EUE)).

Itävallan digitalisaatio- ja talousministeri Margarete Schramböck toimi Itävallan EU-puheenjohtajuuskauden ensimmäisen kilpailukykyministereiden kokouksen puheenjohtajana. Kokouksen teemana oli Euroopan teollisuuden uudistaminen. Erityisessä fokuksessa olivat kokouksessa tekoäly, digitaalinen transformaatio sekä näillä alueilla tarvittavat taidot. Kokouksessa ei tehty päätöksiä.

Teollisuuspolitiikkapäivän keskusteluissa keskityttiin niihin haasteisiin ja mahdollisuuksiin, joita tekoäly tuo Euroopan teollisuudelle. Kokouksessa käytiin keskustelu eurooppalaisen teollisuuden uudistamisesta tavoitteena muodostaa yhteisymmärrys tekoälyn tuomista haasteista ja mahdollisuuksista.

Kokouksessa käsiteltiin ja keskusteltiin soveltuvista politiikkatoimista samalla huomioiden komission tiedonannot 25.4.2018 koskien tekoälyä Euroopassa ja yhteistä eurooppalaista data-aluetta. Lisäksi kokouksessa keskusteltiin komission aiemmin tänä vuonna tekemistä ehdotuksista monivuotiseen rahoituskehykseen, kuten Horisontti Eurooppa -tutkimuksen puiteohjelma ja strateginen investointiohjelma Digitaalinen Eurooppa.

Puheenjohtaja alusti keskustelua nostamalla esiin digitaaliset taidot sekä innovaatioiden ja digitalisaation merkitystä Euroopan kilpailukyvyn palauttajina.

Komission varapuheenjohtaja Andrus Ansip painotti tekoälykeskustelun ja EU-tason toimintojen tärkeyttä. Tekoälyn käyttöönoton edistämisessä prioriteettina vpj Ansip painotti digitaalisten sisämarkkinoiden (DSM) luomista – erityisesti datan saatavuuden osalta. Useat yritykset ovat kritisoineet EU:n fragmentoituneita sisämarkkinoita vpj Ansipin mukaan. Jotta EU voisi kilpailla Yhdysvaltojen ja Kiinan kanssa tekoälyssä, EU:n on tehtävä yhteistyötä yhtenäisten sisämarkkinoiden luomiseksi sekä investoitava digitalisaatioon ja tekoälyyn.

Komissaari Elżbieta Bieńkowska nosti esiin sen, että tekoälyn ja ”big datan” myötä tarvitaan uusia taitoja. Myös tähän vastauksena on yhteistyö: valtioiden ja yritysten välinen yhteistyö. Bieńkowska totesi, että jäsenvaltioiden omat tekoälystrategiat ovat hyvä asia ja niiden työstämistä tulisikin jatkaa – komission omasta strategiasta huolimatta. Bieńkowska ehdotti, että syyskuun kilpailukykyneuvostossa keskusteltaisiinkin jälleen tekoälystä. Bieńkowska myös korosti komission toimia digitalisaation ja tekoälyn suhteen, kuten tekoälytiedonanto, tekoälyn korkean tason työryhmä ja työ keskeisten mahdollistavien teknologioiden päivittämiseksi (KETs). Nyt pitäisi keskittyä kasvattamaan investointeja digitalisaatioon (erityisesti Euroopan yhteistä etua koskevien tärkeiden hankkeiden (IPCEI) kautta); rajat ylittävään yhteistyöhön älykkään erikoistumisen foorumin kautta; työvoiman jatkuvaan kouluttamiseen; EIC-työhön; ja teknologian turvallisuuteen konedirektiivin päivityksen myötä.

Kokouksessa oli myös kaksi yritysedustajaa paikalla: toimitusjohtaja Sabine E. Herlitschka Infineon Technologiesta ja Chief Technology Officer James Luke IBM:ltä. Herlitschka korosti sitä, että digitalisaatio ei ole pelkkää dataa vaan myös tuotteita – puolijohteet ja mikrosirut ovat digitalisaation mahdollistajia. Tämän vuoksi tarvitaan vahva eurooppalainen teollisuus, eikä pidä olla riippuvainen kolmansien maiden teollisuudesta. Herlitschka painotti myös t&k-panostusten tärkeyttä seuraavalla rahoituskehyskaudella, IPCEI- ja PPP-hankkeita.

IBM:n Luke painotti tekoälyn ja datan osalta yksityisyyden suojaamista, datan saatavuutta, eettistä puitekehystä ja tekoälytaitojen kehittämistä joka alalla. Luke myös nosti esiin sen, että mahdollistavassa tekoälyssä ei ole kyse algoritmeista, vaan ongelmista, joita lähdemme datalla ratkaisemaan.

Seuranneessa keskustelussa tuotiin esille, että Euroopan kilpailukykyä digitalisaation ja tekoälyn saralla tulee vahvistaa ja että tarvitaan entistä nopeampaa toimintaa tällä sektorilla. EU:n panostukset kasvun luomiseksi ovat olennaisia strategisiin hankkeisiin ja ohjelmiin, kuten tekoäly sekä digitaalisiin tietoihin ja taitoihin. Euroopan kasvua ja kilpailukykyä voidaan edistää innovaatioilla, tutkimuksella, osaamisella ja investoinneilla. Eurooppalaisen tekoälyn kilpailukykytekijänä mainittiin eurooppalaiset kestävät (*sustainable*) arvot mm. datan yksityisyyden osalta. Myös datan saatavuutta, DSM:n toimeenpanoa sekä digitaalisten innovaatiokeskusten roolia korostettiin useassa puheenvuorossa.

Suomi on katsonut, että Euroopan kilpailukykyä tulee vahvistaa. Tässä keskeisiä tekijöitä ovat digitaalinen talous, datatalous ja tiedon vapaa liikkuvuus, jotka tarjoavat mahdollisuuksia Euroopan kilpailukyvylle, taloudelle ja sen kasvulle. Data on avain tekoälyn kehittämisessä ja hyödyntämisessä. Tekoälyssä ei kuitenkaan ole kyse pelkästään teknologiasta ja datasta, vaan koko yhteiskunnan ja talouden muutoksesta – ja se koskee siten niin sisämarkkinoita kuin kilpailu- ja kauppapolitiikkaakin. Komission tekoälytiedonanto on askel oikeaan suuntaan, mutta tarvitaan myös konkreettinen toimintasuunnitelma, jotta EU tulee pärjäämään globaalissa kilpailussa. Rahoitus ja investoinnit seuraavalla rahoituskaudella on keskeisessä asemassa – Digitaalinen Eurooppa -ohjelma tarjoaakin hyvät eväät tähän – mutta tarvitaan myös regulaatiota ja/tai deregulaatiota uusien teknologioiden ja digitaalisten ratkaisuiden käyttöönottoa varten.

Kokouksessa oli myös kaksi erillistä ryhmäkeskustelua: a) arvoketjut sekä teknologian ja välttämättömien taitojen integrointi ja b) tekoälyyn liittyvän elinvoimaisen ekosysteemin ja yritysten toimintaympäristön luominen Euroopassa. Suomi osallistui jälkimmäiseen keskusteluun. Tässä keskustelussa tuotiin esille, että tekoäly on keskeinen kilpailuetu, joka vaikuttaa todelliselta mahdollisuudelta kasvun ja kilpailukyvyn aikaansaamiseksi. Tekoälyn osalta on tarve datan mallintamiseen ja korkealaatuiseen dataan, joskin raakadataa ei ole tällä hetkellä riittävästi. On olennaista fokusoitua pieniin ja keskisuuriin yrityksiin.

Lounaskeskustelun aiheena oli investoinnit ja haasteet teollisuudelle, digitaaliselle transformaatiolle sekä seuraava monivuotinen rahoituskehys (2021–2027).

Suomen edustajat

Alivaltiosihteeri Petri Peltonen/TEM, Janne Känkänen/TEM, Nina Alatalo/TEM, Janne Peltola/EUE

Asiakirjat

-

Liitteet

Viite

Asiasanat	innovaatiot, kilpailukyky, kilpailukykyneuvosto, teollisuus, teollisuuspolitiikka, sisämarkkinat
Hoitaa	**TEM, UM**
Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PLM, SM, STM, TRAFI, VM, VNK, VTV, YM